Социологическите пристрастия на Мария Аргирова

Красимира Папазова
Константина Недкова

Името на доцент д-р Мария Аргирова е добре познато в библиотечната общност. Тя е учен, оставил дълбоки следи в съвременното развитие на българските библиотеки и библиотечната професия. Същността и смисълът на цялостния й житейски и творчески път е свързан с дейността на ЦБ на БАН и на библиотеките от тази система. Тя има забележителен принос за формирането на фондовете на академичните библиотеки и за повишаването на тяхната роля в развитието на българската наука и в кариерното развитие на учените в системата на БАН и специалистите от страната.

С чувство на отговорност и взискателност, стигаща до перфекционализъм, изпълнява всяка задача. Малцина са професионалистите като Мария Аргирова, които по най-добрия начин съчетават качествата на задълбочен изследовател с впечатляващо успешни и разнообразни направления на богата практическа дейност. Последователната и упорита професионална дейност я изгражда като един от водещите експерти в областта на комплектуването и организацията на библиотечните фондове, с което печели признанието и уважението на билиотечната общност у нас и в чужбина.

Единството между ерудиция и човешки качества я прави ценен и желан университетски преподавател. Значителен е приносът й в подготовката на бъдещите специалисти в професията.

Научната дейност на Мария Аргирова се осъществява в период на стремително развитие на информацията в глобален мащаб, на усилено формиране на национални и международни системи за научна и техническа информация, на разнородни служби и канали за нейното предаване. Научноизследователската работа става неделима част от библиотечната професия. Специалните научни библиотеки като обществени институции, чрез своите системно изграждани фондове, предоставяни продукти и услуги са посредник между създателите и потребителите на научна информация. Така тяхната дейност естествено се включва в структурата на научното производство. При непрекъснато нарастващия обем на научни публикации се повишават изискванията към информационното осигуряване на научните изследвания, към своевременното отразяване на измененията и тенденциите в научната дейност и ефективното разпространение на научната информация, т.е управление на техните фондове, развитие и интензивност на информационните процеси чрез:

- осигуряване на достъп на читателите до фондовете на библиотеките;
- изучаване на потребностите и определяне на системите на автоматизираното обслужване ;
- информация за периодични издания, систематизирани по страни доставчици, по език, по библиотеки ;
- създаване на национална автоматизирана система на своден печатен каталог на чуждестранните периодични издания;
- координация и съвместимост с други локални автоматизирани библиотечни системи в страната;
- интензифициране на международния книгообмен, усъвършенстване на формите за МЗ.

Социологическите изследвания отразяват реалното състояние на социалните явления и процеси и позволяват наред с другите средства достатъчно пълно и всестранно да се анализират създадени ситуации, да се оценява ефективността на действията и тенденциите

на развитие. Използването на социологически знания в библиотеките е продиктувано от необходимостта за научно обосновани управленски решения, за разработването на планове за действие и оценка на ефективността на тяхната реализация и прогнози за бъдещо развитие.

Големите научни библиотеки започват да осъществяват собствени социологически проучвания, да изучават търсенето и да анализират назряващите проблеми.

Сред библиотечните специалисти няма професионални социолози, но в същото време интересът към социологическите аспекти в работата на библиотеките непрестанно се увеличава, което дава тласък за организирането на социологически проучания в отделни библиотеки. Чрез тях се получава не само актуална информация, но те разкриват и верния тон за общуване с учените и специалистите, определят своето място на пазара на библиотечно-информационните услути. Те крият потенциал за промени.

Централната библиотека на БАН е една от първите, които насочват вниманието си към прилагането на социологическия подход. Мария Аргирова, като учен и експерт в областта на изграждането на фондовете на специалните научни библиотеки, активно се включва в планомерно провежданата дейност по изучаване състава и интересите на читателите за установяване на причинно-следствената връзка на релацията фондове–потребление–ефект от ползваните документи. Тя е наясно, че положителните резултати във всяка научноизследователска дейност са в пряка зависимост от информационното осигуряване на учените и на специалистите, от своевременното задоволяване на техните интереси. Качеството на библиотечните фондове е основният фактор на комуникационните функции на библиотеките.

През 70-те години на миналия век социологията като наука и подход за управление все по-широко навлиза във всички сфери на живота.

Не можем да не отбележим факта, че Мария Аргирова е един от първите библиотечни специалисти, които оценяват необходимостта и ползата от социологията, което открива нови хоризонти в научноизследователската дейност. Интересът на Мария Аргирова към социологическите проучвания значително разширява и обогатява проблемните области и методи на изследване. За това говори фактът, че от общо 212 публикации 14.1% отразяват резултати и изводи от социологически проучвания.

Тематичната насоченост на проучванията, осъществявани самостоятелно или в екип от М. Аргирова, може да бъде характеризирана от следните ключови думи: комплектуване и информационни възможности на фондовете на спецалните научни библиотеки, информационно осигуряване на специалистите, исторически преглед на четенето в билиотеката на ЦБ на БАН, четене, динамика на читателската аудитория, динамика на читателските интереси на научния потенциал на БАН и на учените и специалистите в големите научни библиотеки, потребители на чуждестранна научна литература, ползване на чуждестранни периодични издания, набавяни по валутен път, 50 г. списание “Библиотека”, „10 години СБИР”, „Столична библиотека и мястото й в културното пространство на София”. Върху тези проблеми тя фокусира професионалниге си усилия и творческа енергия. Те стават същност на цялата й научна и преподователска дейност. Това я утвърждава като учен и експерт.

Предмет на изследователската дейност са основните елементи, изграждащи системата фонд–търсене–четене–ползватели, взаимно свързани и обусловени, при които промяната на един от тях води до промяна в цялостната система.

През 80-те години вниманието на най-големите научни библиотеки в страната – НБКМ, УБ и ЦБ на БАН – е насочено към създаването на стратегия за изграждане на единен национален библиотечен фонд и към мащабна научноизследователска дейност, свързана

с профилиране на комплектуването, координация и кооперираме на различни равнища / ведомствено, регионално и национално равнище/.

Обектът на проучванията тясно се свързва предимно с научния потенциал на БАН – читателите на ЦБ на БАН и на библиотеките от системата на БАН и на големите научни библиотеки. Впоследствие обхватът на научните дирения се разширява и разпростира и върху изследване на специалистите в отделни региони на страната.

Методите на изследване се основават на комплексното използване на:

- статистически и структурно-съдържателен анализ /при изучаване на фондовете/;
- експертна оценка /читателски потребности и релевантност на библиотечните фондове/;
- индивидуално отчитане на търсенето и ползването на всяко отделно заглавие ;
- допитване: анкети и интервю с читателите;
- наблюдение.

Началото на социологическите проучвания е поставено с „Изследвания върху читателските интереси на научния състав в БАН, СУ и АСН" през 1969–1970 г.

През този период решаващ фактор за стимулиране развитието на науката в страната и ефективното функциониране на библиотечната система на БАН и на специалните научни библиотеки става фундаменталният принцип – приближаване на научната литература до потребителя,

На библиотеките от системата на БАН се възлагат задачи да осигуряват научните изследвания на специалистите с най-новата информация за иновативни теории и практики в световен мащаб и необходимостта от набавянето във възможно най-голяма пълнота на чуждестранните научни публикации. М. Аргирова, като специалист от системата на академичните библиотеки, фокусира вниманието си и към задълбочени проучвания на фондовете и на интересите на читателския състав с цел тяхното оптимално изграждане.

Така след 1974 г. се разгръща поредица от проучвания на специалните библиотеки от системата на БАН чрез общо научно ръководство и обща методика. С професионална убеденост и огромно желание Мария Аргирова се включва в първото изследване на читателската аудитория, читателските потребности, състава на фондовете и текущото комплектуване на чуждестранната литература в ЦБ на БАН и в три от най-големите академични библиотеки: при единните центрове по физика, химия и молекулярна биология.

Осъществените проучвания представят задълбочен структурен и съдържателен анализ на фондовете на библиотеките по следните основни параметри: по видове издания, езиков и отраслов състав, темп на нарастване на фонда, сравнителен анализ на новонабавяните чуждестранни книги и текущи периодични изднаия, ползване на документите на място и извън библиотеките, изложбите на новопостъпилата литература и ролята им при заемането, мястото на изследваните библиотеки в националното библиотечно обслужване.

Изведени са зависимостите между език и отрасъл, вид на изданията и отрасъл. Очертана е динамиката на развитието на фондовете за последните 25 г. Данните от проучването разкриват организацията на обслужването и релевантността на библиотечните фондове на професионалните и личностните потребности на читателите.

Характеризиран е читателският контингент, включващ различни групи от научния потенциал на БАН /академици, член-кореспонденти, старши научни сътрудници, професори и доценти, специалисти от съответните единни научни центрове, сътрудници от други звена на БАН, преподаватели, аспиранти и студенти дипломанти/, както и външни читатели – специалисти от други институции от столицата и страната, установено е активното

ядро на потребителите и тяхната структура в зависимост от социално-демографските и професионално-творческите харатеристики: пол, възраст, месторабота, трудов стаж, професионални и научни интереси и област, в която работят, ползвани езици, публикации, научна степен и звание, участие в творчески съюзи, цели на посещение в библиотеката, източници на информация, библиотечна и библиографска култура. Изследванията открояват закономерности и тенденции в динамиката и характера на ползването.

Специално внимание е отделено на междубиблиотечното заемане от други библиотеки в страната и чужбина.

Ефективността на ползването се превръща в базисен критерий за прочистване на фондовете от документи, загубили своята актуалност или пренасочване на по-малко търсените в депозиториум.

Нарастващата роля на науката и обективните потребности от научно-информационно осигуряване на специалистите от всички отрасли на социално-икономическия живот, както и проблемите, свързани с лавинообразното нарастване на обема на издателската продукция и повишаване цените на книжния пазар, изграждане на фондовете, намаляване на площите за тяхното нареждане и разкриване, изисква системен анализ на съответствието на тяхното формиране и потребление не само в столицата, но и извън нея, предимно в окръзи с бързо развиваща се промишленост. Така ЦБ на БАН съвместно с Окръжна библиотека в Благоевград, разработват Програма за Изследване на специалистите от Благоевград и окръга. Изследването включва два етапа:

- първият (1979–1980 г.) се провежда в 9 библиотеки в Благоевград и 7 специални библиотеки при заводи, комбинати, окръжна болница, както и в окръжната и в читалищната библиотека.

- вторият (1980–1981 г.) изследва четенето на специалистите с висше, полувисше и средно образование в библиотеките на 4 града и две села в Благоевградски окръг: Гоце Делчев, Сандански, Петрич, Разлог, Баня и Брежани.

Ползвани са типова методика и статистически анализ на документацията на библиотеките. Данните са събрани чрез анкета и интервю, включващи 32 въпроса.

Изследването разкрива насоки и проблеми, свързани с четенето на специалистите и прави обстоен анализ на:

- читателския състав според /образование, специалност, научна квалификация, ползване на чужди езици, длъжност, месторабота, възраст, трудов стаж/, цел и мотиви за посещение на библиотеката;

- ползваната литература – по съдържание, вид, език, година на издаване, отрасъл на знание; начин на ползване на документите – на място, за дома, МЗ;

- относителните показатели – читаемост, посещаемост, обращаемост – ранжират периодичните издания по ползваемост;

- степен на удовлетвореност от дейността на библиотеката в областта на комплектуването, количеството и стойността на комплектуваната литература.

В периода 1981–1982 г. се задълбочава вниманието на ЦБ на БАН към изучаване на потребностите на читателите и ползваемостта на набавяните по валутен път чуждестранни периодични издания, тъй като те предоставят най-новата, оперативна информация, постиженията и перспективите в чуждестранните научни дирения.

Изследването се провежда в големите научни библиотеки в София съгласно решението на Комисията за координация на обслужването и международното заемане към Съвета на директорите на научните библиотеки, по единна методика, прилагана в световната библиотечна практика /съдържателен – контент-анализ/, доразвита и видоизменена съобразно условията в България. Периодичните издания са най-динамичната част от библиотечните фондове, която непрекъснато се развива в количествено и качествено

отношение. Като основен метод на изследване на фондовете е използвано наблюдението. Източник на информация на ползваните заглавия са заемните бележки на читателите, сигналният лист в новите броеве периодика, изложбите, списъкът на преглежданите издания от информационните звена. Изследването на структурата и състава на фонда от чуждестранни периодични издания, получавани по валутен път, е допълнено и със статистически методи, включващи следните индикатори: организация и структура на фондовете от чуждестранна литература по език, отрасли на знанието, видове издания и разпределението им в отделните библиотеки, начина на ползване – читални, изложби, домашно ползване, репрографиране, МЗ. Проучени са и социално-демографските характеристики на потребителите: образование, научни звания и степени, месторабота, посещения в библиотеките, ползваемост и съответно по година на издаване. Задълбочен анализ е направен на ползвателите на чуждестранната периодика – сътрудници на съответните академични звена на БАН, от други сродни институти, както и от така наречените „външни читатели“, показател, че фондът от периодични издания е ориентиран не само към потребностите на БАН, но и към развитието на българската наука. Ползването е разгледано в тясна връзка и с образователната и научната степен на потребителите и тяхната езикова подготовка.

Сполучливо заложените индикатори в изследванията дават възможност за научнообосновани изводи и оценки за значителното място на библиотеките в системата на БАН, надхвърлили функциите си на затворени ведомствени библиотеки и заели заслуженото си място в националното библиотечно обслужване към развитието на българската наука.

Системното осъществяване на социологически изследвания в библиотеките от системата на БАН е условие за изграждането на качествени и релевантни на читателските потребности библиотечни фондове от научна литература, особено от чуждестранни книги и периодични издания, набавяни по валутен път, които са от решаващо значение за библиотечно-информационното осигуряване на научната мисъл в България и в същото време са отправна точка за вземането на управленски решения в областта на комплетуването, организацията и структурата на отделните колекции, за мястото на единичните издания, база за разработването на научнообоснован профил на комплектуването в отделните библиотеки, за кординацията и кооперирането, изграждането на националния библиотечен фонд. В посочените изследвания Мария Аргирова проявява качества на отличен организатор и анализатор.

Социологическите пристрастия на М. Аргирова се задълбочават с придобития опит от провежданите изследвания и все по-голямата им роля в практикоприложната, научноизследователската и управленската дейност.

На 16 май 2001 г. към СБИР се създава Секция „Социологически изследвания”, в която един от учредителите и активен участник е Мария Аргирова.

Изследователската програма на Секцията е насочена към актуални теми на библиотечната общност: нормативна база, образование, непрекъсната квалификация, издателска дейност, организационно състояние и др., което разширява обхвата и обекта на проучванията, насочвайки вниманието към библиотечните специалисти от цялата страна /отделна библиотека, регионално и национално равнище/. Социологическите пристрастия на Мария Аргирова са обогатени от нови задачи, които разширяват тематично-проблемния обхват на изследователската й дейност. С присъщата си страст и желание тя се включва в предизвикателството на три нови социологически изследвания, свързани с по-продължителни периоди на проучване и с потенциал за промени.

В този ред на мисли ще отбележим изследването „Десет години Съюз на

библиотечните и информационни работници. Настояще и бъдеще“. Десетгодишната дейност на СБИР/ББИА беше достатъчно основание за равносметка на ролята му в гражданското общество, за открояване на проблемите, както и тенденциите на развитие. То беше част от подготовката на VI юбилеен конгрес на СБИР и първото по рода си социологическо изследване на библиотечната общност. Поводът определи и целите на изследването: оценка на СБИР/ББИА като саморегулиращо се професионално сдружение за развитието на библиотечния сектор.

Организирането и провеждането на изследването се осъществи от екип от членовете на Секция „Социологически изследвания” Н. Недкова, К. Папазова и М. Аргирова. Професионалната етика и колегиалните взаимоотношения създадоха една неповторима атмосфера за работа. Ангажиментите ни бяха много и разнообразни и ни се налагаше да оставаме в офиса на СБИР след приключване на работния ден, на 6-тия етаж на Столична библиотека.Често споделяхме различни позиции, имаше и мигове на бурни спорове, но винаги достигахме до единомислие. Имахме вярата един на друг, разчитахме един на друг и безрезервна взаимна подкрепа. Така достигахме до единни становища. Професионализъм, коректност и толерантност доминираха в нашите взаимоотношения, те стимулираха нашите усилия. Няма да забравим как една вечер портиерът пусна шалтера и настъпи непрогледен мрак. Той не е допускал, че сме останали до толкова късно. Заключени, останали без телефон на 6-ия етаж, с железни решетки на прозорците, без ток, без телефон, без каквато и да е връзка в библиотеката или света отвън, тогава все още нямаше GSM, ние се опитахме да направим нещо. Три тъмни сенки, почти пълзешком, преодоляхме тесния и тъмен коридор и опипом отключихме първата врата. Шалтерът доста трудно се вдигна, но вече имахме и светлина. Пътят беше преграден от втора заключена врата, а телефонната централа се изключваше в края на работния ден. Беше вече 21 часа, нямаше други хора в библиотеката. Започнахме да звъним на близки и познати, за да дойдат до библиотеката и да помолят портиера да ни освободи.

Всичко, което заедно преживявахме и преодолявахме, взаимното допълване на идеи и мисли ни превърна в един успешен и работен екип, който взе активно участие и в следващи проучвания.

В изследването се включиха не само /поканени/ членовете на СБИР/ББИА, но и всички библиотечни специалисти /нечленове/, които имат отношение към професионалното ни сдружение. Социологическата информация бе събрана чрез анкетния метод на доброволно отзовалите се, при който се постигна много висока степен на възвращаемост – над 80 % – неоспоримо доказателство за съпричастността и ангажираността на библиотечната колегия към СБИР/ББИА и израз на висока оценка за десетгодишната му дейност.

Резултатите дадоха възможност да бъде направен опит за културно-професионален портрет и социално-демографска характеристика на структурата на членовете на асоциацията, да се даде оценка на най-значимите постижения на основните направления в дейността на СБИР/ББИА, на изградените организационни структури, на индивидуалната активност на членовете, на издателската и квалификационната дейност, на контактите и взаимодействието със сродни организации и държавни институции.

Идеите и препоръките за бъдещето на СБИР/ББИА бяха насочени към необходимостта от още по-широко обединение, единодействие и координация на усилията на библиотечните специалисти от всички видове библиотеки за целите на укрепването и развитието на библиотечния сектор, за участие при формирането на библиотечно-информационна стратегия и изграждането на съвременна нормативна база, за сътрудничество с държавните структури и неправителствените организации; СБИР/ББИА трябва да бъде гласът на професионалната общност.

50-годишнината на сисание „Библиотека“, единственото професионално списание за библиотечна теория и практика, беше основателен повод за изследване на мнението и оценката за неговото полувековно списване, за гледните точки, оценки, идеи и препоръки на основния адресат – библиотечната общност, – а също така и на други специалисти и постоянни автори, на студентите в областта на БИН – бъдещи библиотекари, както и на любителите на книгата. За да се обхванат по-цялостно и от различни аспекти поблемите, насоките и бъдещото развитие, бяха поканени и представители на редакционните екипи. М. Аргирова, отново в съавторство с Красимира Папазова и Константина Недкова, осъществи това проучване. Методиката на изследването включва пряка индивидуална анонимна анкета и пряко индивидуално полустандартизирано интервю.

Предмет на изследването бяха конкретните измерения от ефекта на списанието върху практическата дейност, както и ролята му за непрекъснатата квалификация. За библиотечната общност и за издателите от най-съществено значение бе от кого, какво и защо се чете, изпълнява ли своята мисия като професионална трибуна и какъв е съставът на потребителите. Направена бе характеристика на динамиката и на социално-демографската структура на читателската аудитория по пол, възраст, образование и квалификация, професия, професионален стаж, длъжност, месторабота и местоживеене, мотиви, фактори и интерес към списанието, цели за ползване, начини на четене, набавяне, измерения на ефекта на ползване: полезни, търсени и предпочитани рубрики, автори, тематично-проблемни полета, фактори за развитие.

С готовност и желание отзовалите се откроиха приноса на списанието за поддържане на високо професионално ниво, за непрекъснатото осъвременяване на знанията на библиотечно-информационните специалисти у нас. Професионализмът на М. Аргирова, активното й участие като автор и опитът й от предходни проучвания допринесоха за задълбочения и обективен анализ на получените данни. Богата социологическа информация, идеите и препоръките на респондентите се оказаха индикация за високата активност и надеждна изходна база за неговото модернизиране, бъдещ живот и развитие.

По мнение на Редакцията на сп. „Библиотека” публикуваните оценки и анализи са приети много добре от читатели на списанието, а изводите и препоръките са оценени като обективни и навременни.

През 2008 г. Столична библиотека отбеляза своята 80-годишнина. По поръка на ръководството на библиотеката и в резултат от съвместен проект на Столична библиотека и секция “Социологически изследвания” към СБИР, изследователският колектив (К. Недкова, К. Папазова и М. Аргирова) осъществи проучване на тема: „Динамика на четенето, читателската аудитория и потребителското търсене в Столична библиотека.”

Основните цели на изследването се свързват с разработването на нова стратегия за развитие на най-голямата обществена библиотека и мястото, което заема в културно-информационното пространство на столицата.

За осъществяването на посочените цели от изключителна важност беше възможността да се проследи пулсът на общественото мнение, да се установят настроенията, интересите и очакванията на потребителите, да се анализират факторите, задържащи развитието, да се разкрият вътрешните ресурси и потенциал.

Задачите на изследването включваха неразработвани досега проблеми на съвременната голяма обществена библиотека.

За пръв път присъстваха въпроси, включващи разностранна оценка на библиотеката и библиотекарите, съвременната визия и популярността на Столична библиотека, потенциала на столичния град и възможностите, които той предоставя за широка, системна и мащабна реклама.

Беше направен опит за обрисуване на професионално-личностния портрет на

библиотечно-информационния специалист, мнението и отношението на читателите към библиотекаря и на библиотекарите – към читателите. За пръв път бяха включени въпроси, разкриващи психологическия климат в отделните звена на библиотеката, отношенията „библиотекар–библиотекар“, „библиотекар–читатели“, „читатели–библиотекар“.

Социологическото проучване има сондажен характер. Набирането и регистрацията на социологическата информация се осъществиха чрез пряка индивидуална анонимна анкета с читатели (деца, юноши и възрастни), проведена във всички обслужващи звена и филиали. Отделна карта се разработи за библиотечни специалисти. От съдържателна гледна точка въпросите са: констативни, оценъчни и проективни, разкриващи състоянието на библиотеката чрез основните й дейности и компоненти.

Откликът на читателите на анкетата беше положителен. Голяма част от тях с желание и отговорност изразиха своето становище, оценки, идеи и очаквания за предлаганите библиотечни услуги, за качествата и отношението на библиотекарите, за нерешените проблеми, за доброто бъдеще на библиотеката.

Отношението на респондентите – читатели и библиотекари – към изследването показа, че то се приема по различен начин – с благодарност за възможността да споделят онова, което ги вълнува в положителен план, и в отделни случаи – критично.

Публичността на изследванията е важен индикатор за популяризиране на основните резултати и е един от основните аспекти на всяко изследване. В тях се крие потенциалът за промените, които провокират специалистите и широката общественост за предприемането на реални стъпки към решаване на определени проблемни ситуации.

Разкриването на нови тенденции, богатството на информационните ресурси, качеството на обслужването, обективните критики, мнения и препоръки правят библиотеките видими и привлекателни за потребителите и потенциалните читатели, фокусират вниманието на партньори, власти и спонсори.

Честотата на медийните изяви на Мария Аргирова е системна и целенасочена. Най-голям брой публикации са поместени в следните издания:

- тематичните научни сборници на ЦБ на БАН;
- издания на СБИР/ББИА (Бюлетин на СБИР, Сборници с доклади от национални научни конференции и др. тематични сборници, списание „ББИА онлайн“ – електронно и печатно“);
- издания на НБКМ (списание “Библиотекар”/”Библиотека”, Известия на НБКМ, сборник „Библиотекознание, библиография, книгознание“);
- изданията на УНИБИТ;
- издания на други институции (НИИ по културата), както и в регионалния печат (Благоевград).

За утвърждаването на всеки учен и специалист от огромно значение е участието в **научни форуми: конференции, колоквиуми, симпозиуми**. Мария Аргирова прави резултатите от социологическите проучвания публично достояние на библиотечната общественост и чрез целенасочено участие с презентации и доклади в национални и международни прояви. Така например през:

- 1981 г. – Двустранен българо-френски колоквиум. Представя резултати от социологическо проучване на тема „Четенето на чуждестранната литература в библиотеките от системата на БАН“.
- 1985 г. – Участва в IV Международен симпозиум на академичните библиотеки на социалистическите страни, проведен в Полша, Яблоня, с доклад на тема „Използване на чуждестранните периодични издания в библиотеките от системата на БАН и пътища за усъвършенстване на комплектуването и обслужването“. /През 1987 е предоставен на микрофиш/

- 1988 г. – Международна конференция по библиология в София – запознава с резултати от проучването „Четенето на чуждестранните периодични издания в библиотечната система на БАН”.

- 1994 г. – Международен форум „Информационните услуги в периода на преход”, София 11–14 октомври. Тя представя доклада „Поглед върху изследванията на книгите и четенето 1985–1994“.

Мария Аргирова активно и последователно се включва в ежегодните научни конференции на СБИР/ББИА, утвърдили се като национален форум по най-актуалните и дискусионни проблеми на библиотечната теория и практика:

- 1995 г. – V национална конференция на СБИР/ББИА – София, 7–8 юни, посветена на „Библиотеките и бъдещето”. Аргирова запознава аудиторията с резултатите от проучването „Читателят – научен работник в библиотеките на БАН”.

- 2000 г. – X национална научна конференция на СБИР, 7 юни.

Изследователският колектив представя социологическото изследане „СБИР през погледа на библиотечно-информационната колегия”.

- 2005 г. – На организираната от СВУБИТ 3-та национална научна конференция с международно участие на тема „Книгата и безкнижната цивилизация”, София, 1 ноември, Мария Аргирова изнася доклада „Четенето в библиотеките на БАН. Традиция и бъдеще”.

- 2006 г. – XVI национална научна конференция на СБИР на тема „С модерни библиотеки – достойно в Европа”, София, 8–9 юни. Изследователският колектив изнася доклад „Приобщаването на библиотечната общност към резултатни практики в Европа чрез професионалния печат”.

В заключение нека да отдадем дължимото на достойнствата и приносите, на богатата и разностранна научно-изследователска дейност на Мария Аргирова, както и на безспорните постижения в нейните социологически пристрастия, които се отличават с актуалността на тематиката и практическа значимост. Проведените изследвания утвърждават мястото и визията на научните библиотеки и ролята им за стимулиране развитието на науката и ефективното функциониране на библиотечната система на БАН.

На първо място следва да откроим отношението и разбирането на Мария Аргирова за ролята на социологическите проучвания като мощен лост за промени чрез:

- разкриване на същностните характеристики и тенденции в четенето и на научния потенциал на БАН, както и на специалисти от други институции в столицата и страната, задълбочаване на процесите на профилираното изграждане на библиотечните фондове;

- активизиране на координацията на библиотечното обслужване на национално и териториално ниво;

- усъвършенстване на библиотечната система в страната и осигуряване във възможно най-голяма пълнота набавянето на чуждестранна научна литература, издавана в света, и особено на валутните периодични издания;

- прочистването на фондовете от остаряла литература, (заглавия, изгубили своята актуалност) и създаване на депозиториум за малко търсени издания, което да осигури формирането на ефективни библиотечно-информационни ресурси, осигуряване на място за тяхното нареждане и разкриване, оперативност и интензивност при ползването;

- задълбочаване на профилираното изграждане на библиотечните фондове;

- засилване на вниманието върху библиотечно-библиографската и информационна грамотност и компетентност на потребителите, върху умението да търсят и ползват необходимите източници и документи, запознаването и ползването на международни системи за научна и техническа информация, разнообразните служби и канали за нейното предаване и доставка.

Като учен, експерт и университетски преподавател М. Аргирова остава в българското библиотекознание и в паметта на библиотечната общност с професионалната си отдаденост и авторитет, с научно-изследователската и практико-приложна дейност, свързана с комплектуването – основна функция на библиотеките, – като процес на системно изграждане и обновление на библиотечните фондове. Резултатите от направените проучвания са изходна база както за вземането на управленски решения в практическата дейност, така и за разработването на теоретичните насоки на профила на комплектуване. Те стават обективната основа за определяне на приоритетната тематика в комплектуването, тясно свързана с конкретните задачи на институтите на БАН, на научноизследователската дейност в страната, за осигуряване на информационните потребности на учените и специалистите, както в съответния отрасъл на знанието, така и в търсенията по междудисциплинарни области.

С професионална убеденост работи за преодоляване на неоправданото дублиране и за съкращаване набавянето на непрофилни издания. Отделя специално внимание на програмите за вторичен подбор и за насочване на малко търсени заглавия в депозиториум. Изисква от библиотекарите своевременни корекции в политиката на комплектуване, обусловени от промените в програмите на научноизследователската дейност и възникването на нови научни направления

М. Аргирова енергично съдейства за повишаване степента на координация на комплектуването и взаимното използване на всички ресурси в дадена библиотечна система и на единната национална библиотечна система в страната. Това налага установяването на пропорции както между отделните библиотеки, така и между отделните отрасли, типове и видове издания, а оценката за качеството и ефективността на фондовете да бъде обвързана с индикаторите за целесъобразност и икономичност.

Мария Аргирова влага много енергия и усилия полага за укрепване на двустранните връзки между отделни научни библиотеки и институти, за интензификация на международния книгообмен и като средство за обогатяване на фондовете на библиотеките с чуждестранна научна литература.